

Interview met Louis van Dijck

Mei 2011.

Joke de Lange

Louis is geboren in 1955 in Hollandia te Nieuw Guinea. Tot en met zijn zesde jaar is hij daar opgegroeid en naar de kleuterschool gegaan. Louis heeft een jongere broer.

Zij wonen beiden in Capelle a/d IJssel, evenals hun ouders.

Eind jaren vijftig tot 1962 speelde in de Internationale politiek de Nieuw-Guinea kwestie omdat de nieuwe republiek Indonesië eiste dat Nederland ook Nieuw Guinea, als voormalig deel van Nederlands Indië, aan de regering Soekarno zou overdragen. Vanaf 1960 werden parachutisten gedropt van het Indonesische leger. Zij waren jong, slecht bewapend en leden honger in de jungle. Vaak gaven zij zich over, er werd weinig echte strijd geleverd.

Ouders vertelden hun kinderen dat de Indonesische soldaten hen kwamen roven om op te eten, dus “niet alleen het bos in gaan”. Ter geruststelling moesten Nederlandse soldaten soms scholen bewaken.

Onder zware internationale druk vond de overdracht plaats in 1962, werd Nieuw Guinea bij Indonesië getrokken en was het geen Nederlandse kolonie meer.

“Toen de geallieerden in 1944 vanuit het vasteland van Nieuw Guinea begonnen aan de herovering van de Pacific, hadden de Japanners zich voor de kust ingegraven op het eiland Biak. Uiteindelijk zijn de laatste Japanners, die zich weigerden over te geven, in hun onderaardse schuilplaats met benzine overgoten en in brand gestoken. Op die plek staat nu een herdenkingsmonument.”

De vader van Louis werkte in Nieuw Guinea als ambtenaar bij het Gouvernement. Op Nieuw Guinea wonen papoea's, de oorspronkelijke bewoners die etnisch verwant zijn aan de Australische aboriginals. Het eiland had lang geleden vastgezet aan Australië.

Soekarno wilde na de Indonesische onafhankelijkheid dat Indo's (gemengdbloedigen met zowel Indonesisch als Nederlands bloed) bewust kozen voor Warga Negara (de Indonesische nationaliteit) of vertrokken naar Nederland. In de loop van de jaren vijftig vertrokken de meesten naar Nederland. Een klein deel koos voor de Indonesische nationaliteit en bleef.

Maar kort nadat Indonesië zelfstandig was geworden, vertrok de vader van Louis naar Nieuw Guinea, het zogenaamde Papoealand. Dit deel van voormalig Nederlands Indië bleef kolonie van Nederland. Een toekomst in Nederland dat zich nog herstelde van de oorlog, leek hem onaantrekkelijk.

Helaas eiste Indonesië ook Nieuw Guinea op als onderdeel van het totale territorium van het vroegere Nederlands Indië. Dit escaleerde tot “ons laatste oorlogje”. Onder zware internationale druk moest Nederland toegeven en werd Nieuw Guinea uiteindelijk overgedragen aan Indonesië. En voor de 3^e keer moesten de ouders huis en haard verlaten (tijdens de Japanse bezetting, tijdens de Bersiap en daarna weer in Nieuw Guinea).

Zijn ouders vertrokken snel naar Nederland. Louis moest al zijn speelgoed achterlaten. Zijn ouders bestelden altijd speelgoed bij de Bijenkorf uit een boekje, zoals een zwembadje en een zandbak. Omdat hij zo lang enig kind was gebleven had Louis veel speelgoed. Ook hun hond kon niet mee. Zij moesten hem gewoon achterlaten. De hond bleef zo lang hij kon jankend achter hun Volksbusje aanrennen. Dit was het laatste beeld dat Louis van hem zag.

Vooraf zijn moeder had het heel moeilijk met de gedwongen verhuizing. Zij had tijdens de Japanse overheersing als zgn. buitenkamper geleefd omdat haar moeder volbloed Javaanse was (haar vader was KNIL soldaat en werd als dwangarbeider in Japan tewerkgesteld). Haar man was tijdens de oorlog krijgsgevangene in Birma waar hij aan de beruchte spoorlijn moest werken. Zijn broer en neef zijn daarbij overleden en later in Thailand herbegraven.

Nadat zijn vader het gezin had geïnstalleerd in Nederland ging hij weer terug om nog zaken af te ronden in Nieuw Guinea.

Louis woonde met zijn moeder en broertje in een kleine flatje in Overschie, bij zijn oma en waar meerdere familieleden al woonden. Dat was niet te doen, zoveel familieleden in een klein flatje. De oma van Louis sprak nauwelijks Nederlands en kon niet lezen en schrijven. Moeder en de kinderen kwamen voor een klein jaar te wonen in het pension Maashotel in Delfshaven, waar toen “spijtoptanten” woonden. Die werden door Louis's vader beschouwd als lafaards omdat zij eerst gekozen hadden voor een Indonesische nationaliteit maar later spijt kregen en alsnog naar Nederland kwamen. Omdat zijn ouders geen spijtoptant waren, maar indertijd voor Nieuw Guinea gekozen hadden, wilden ze zich onderscheiden: alle kinderen van het pension gingen naar de protestantse school, dus Louis ging naar een katholieke school met alleen blanke leerlingen en voelde zich wel eens kwetsbaar.

Na school stonden Nederlandse kinderen hem soms op te wachten. Dit gebeurde als er weer eens ruzie was tussen de Indo's van het pension en Nederlanders uit de buurt. Louis hield het in de gaten en zorgde dat hij niet tussen het gevecht kwam.

In 1963 kwam het gezin aan de Reigerlaan te Capelle a/d IJssel te wonen. Capelle was toen een toewijzingsgemeente. In de nieuwbouwflats van de vogelbuurt in Middelwatering werden telkens twee Indische gezinnen per flat geplaatst. Louis was toen acht jaar ging naar de 3de klas van de openbare Prof. Dr. van der Leeuwsschool. Hij was hier snel gewend, ook aan het gangbare pindawoord dat toen gebruikt werd voor mensen uit Indonesië. Louis ging niet naar de (christelijke) school waar de Molukse kinderen naar school gingen: de Prof van der Gunningschool. Hij voelde zich snel geaccepteerd hier.

De Koperwiek was toen in aanbouw. Er waren ondergelopen bouwputten waar Louis speelde met zijn broertje, o.a. vlotje varen. Gevaarlijk want zij konden geen van beiden zwemmen. Ter hoogte van de Hoven was opgespoten grond om het daar bouwrijp te maken en daar plukte hij wilgenkatjes om te verkopen. In de drassige grond was hij bijna verdronken. Moeder raakte in die tijd enkele malen overspannen en moest opgenomen worden. Vooral ook door het besef dat zij nooit meer terug zou kunnen gaan naar Indië / Indonesië. Vader werkte en Louis en zijn broertje kwamen bij een tante in Oegstgeest en later bij hun oma te wonen. Met zijn broertje trok Louis er vaak op uit. Zij speelden ook bij scheepswerf Vuyk aan de IJsseldijk. Op een strandje bij de werf kon je met roeiboten spelen die vastlagen. Daarbij is zijn broertje bijna verdronken.

Met eb kon je onder de werf kruipen. Bij vloed kon je niet meer terug, en dat was spannend. Zij staken kaarsjes aan en hadden eten bij zich en wachtten dan tot het water weer zakte. Gelukkig wist zijn moeder hier niets van en zijn vader die de hele dag werkte ook niet.

In de zesde klas moest de vervolgopleiding bepaald worden en werd Louis naar de J.C. de Glopper Mulo gestuurd, omdat zijn vader ambtenaar was. Later, toen hij via de Havo in Capelle Schenkel later op de lerarenopleiding terecht kwam, heeft hij hier nog een deel van zijn stage gedaan bij zijn vroegere docent geschiedenis.

In 1972 kwam het gezin in de toen pas gebouwde Purmerhoek te wonen.

In 1977 vertrok Louis uit Capelle. Na omzwervingen via Krimpen a/d IJssel en Rotterdam kwam Louis in 1998 weer in Capelle te wonen. In deze periode was Louis maatschappelijk zeer betrokken bij verschillende organisaties. Hij speelde ook in een band.

Het onderwijs is veranderd, vind hij. De jongeren zijn meer volwassen maar hun scholingsniveau lager. Als coach en docent in het MBO (toerisme) werkt Louis in Rotterdam; in Capelle Schollevaar heeft hij zijn woonplek gevonden.

Onlangs, in april, waren zijn ouders 60 jaar getrouwd, zij wonen nog steeds in de Purmerhoek. Zijn vader, die dit jaar 90 jaar wordt, gaat nog alleen naar Feyenoord toe.

.